

بایسته های سوئیفت و آسیب شناسی آن در حقوق تجارت ایران در پرتو تحریم

محمود عزیزی^۱ جمشید شریفیان^۲

^۱ ارشد تجارت بین الملل، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نراق (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نراق

چکیده

تحریم های مالی و بانکی به عنوان یکی از مصادیق تحریم های هوشمند همواره اقتصاد و تجارت خارجی ایران را تحت تاثیر قرار داده است و در این میان یکی از مهم ترین مصادیق تحریم های مالی و بانکی، قطع دسترسی بانک های ایران از شبکه پیام رسانی مالی سوئیفت در سال های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ بود. از آنجایی که اصولاً انجام مبادلات پولی و بانکی، دریافت ها و پرداخت ها و نقل و انتقال پول از این طریق انجام می شود، لذا تحریم شبکه پیام رسانی بانکی بین المللی نظیر سوئیفت، کلیه دادوستدهای بین المللی کشور را با مشکل مواجه می کند. لذا صرف نظر از زیرساخت های فنی و اجرایی، اعم از اینکه شبکه بانکی ایران در آینده به سامانه سوئیفت دسترسی داشته یا نداشته باشد امکان سنجی ایجاد شبکه انتقال داده های بانکی هم عرض و جایگزین سوئیفت به عنوان یک راهکار بلندمدت ضرورت دارد. بررسی این موضوع از یک طرف مستلزم شناخت زیرساخت های سامانه سوئیفت و نیز تحریم های ناظر بر شبکه های پیام رسانی مالی سوئیفت بوده و از طرف دیگر مستلزم بررسی تجربه سایر کشورها در زمینه طراحی و ایجاد سیستم های پیام رسانی مالی است. در این پژوهش سعی می شود با بررسی سیستم های پرداخت و پیام رسانی مالی و به طور خاص سیستم سوئیفت و نیز مقررات تحریمی ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپا و همچنین بررسی تجربه مهم ترین سامانه های پرداخت و پیام رسانی فعال در بلوک غرب، به عنوان اولین و موفق ترین سامانه های پرداخت و پیام رسانی مالی دنیا و نیز سامانه های پرداخت و پیام رسانی فعال بلوک شرق، به عنوان سامانه هایی که با هدف مقابله با تحریم سوئیفت ایجاد شدند، زیرساخت های لازم جهت راه اندازی و تأسیس سیستم پیام رسانی مالی مورد بررسی قرار گیرد. در پایان این نوشتار چنین نتیجه گیری شده که با توجه به تجربه سایر کشورها نظیر چین و روسیه در راه اندازی سیستم های پرداخت و پیام رسانی، با همکاری شرکای عمده تجاری ایران امکان ایجاد سیستم پیام رسانی مالی موازی با سوئیفت وجود دارد. همچنین در راه اندازی چنین سیستمی باید به ساختار قانونی و قراردادی، ساختار مدیریتی و به طور خاص مدیریت ریسک هایی موجود در سیستم های پرداخت و پیام رسانی، زیرساخت های امنیتی و نیز استانداردهای لازم توجه شود.

واژه های کلیدی: سوئیفت، مبادلات مالی و بانکی، آسیب شناسی حقوق تجارت ایران، تحریم سوئیفت، اتحادیه اروپا